స్లో పాయిజన్

ఎమ్. సదాశివ్

ఆరేడు గ్రామాలకి కేంద్రం లాంటి వూరు. పేరు మోసిన వూరు. ఆ పేరు ఏదైతేం గాని, ముద్దు పేరు మాత్రం 'అంధేరాగాం'.

సదరు అంధేరాగాం నడిబొడ్డున ఒక బడి ఉంది. ఒకట్నుంచి ఏడో తరగతి వరకు సగటున నలభై చిల్లరే ఉంటారు పిల్లలు. ఆంధ్ర భోజుడి ఆస్థానంలో అష్టదిగ్గజాల్లా మేష్టర్లు మాత్రం ఎనమండుగురే.

హెడ్‌మాస్టర్ గారు చాలా మంచి వారు; మితభాషి. ప్రతి తరగతి ఆ విషయాన్ని ఏకగ్రీవంగా

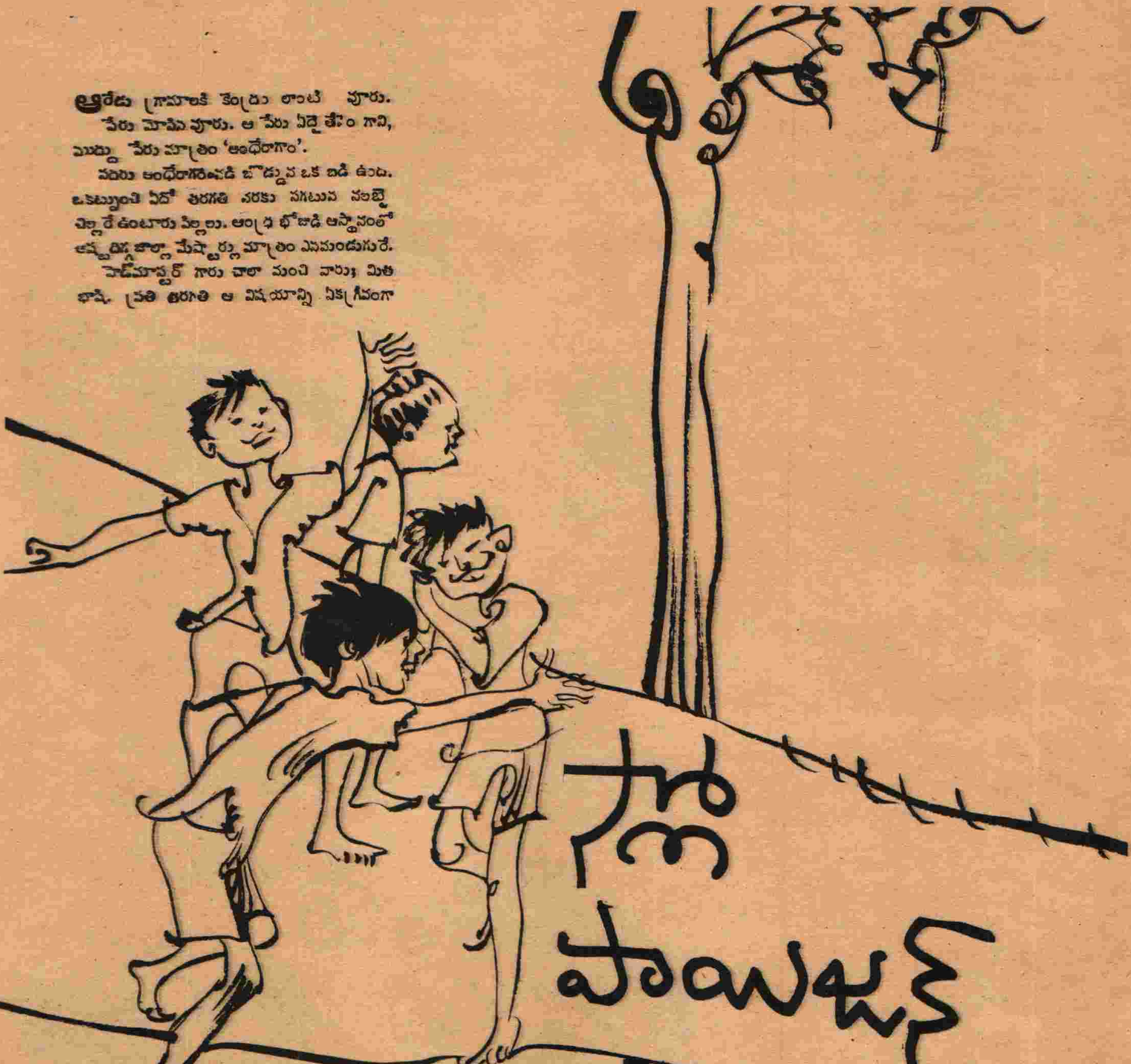

ఆమోదించింది. కాలాతీతం కాకుండా ఫీసులు వసూలు చెయ్యడంలో నైతేనేమి, మేష్టార్ల జీతనాలు టంచన్‌గా తెచ్చి అందించడంలో నైతేనేమి, బ్రహ్మదేవుడైనా తప్పుపట్టలేని అక్కౌంట్సు రాయడంలో నైతేనేమి ఆయన కాయనే సాటి అని ప్రతీతి. ఆయన గారి ఎడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో ప్రజాస్వామ్యం నాలుగు పాదాలా నడుస్తుంది. పాఠశాల మాటకే కాదు. ఆయన పరిపూర్ణ ప్రజాస్వామ్యవాది. అందుకే ప్రజాప్రతినిధులు ఆయనకు దైవ స్వరూపులు.

ఇప్పటి కాయన దర్శించ గలిగిన ప్రజాప్రతినిధులు ముగ్గురే ముగ్గురు. వాళ్ళు సర్వశ్రీ గ్రామ ప్రెసిడెంట్, మాజీ బ్లాక్ ప్రెసిడెంట్, మాజీ జడ్పి ఛైర్మన్‌గార్లు. వాళ్ళు మనుషులై బ్రతికిపోయారు. కాని ఏ రాళ్ళో రప్పలో అయితే సారుగారి పూజా మందిరంలో, విద్యారాధనకు, ఉక్కిరిబిక్కిరై పోయే వాళ్ళు. వీళ్ళు ముగ్గురికంటే పుణ్యం చేసుకు పుట్టిన మనిషి మరొకాయన ఉన్నాడు. అతడి పేరు రాజారావు.

ఈ రాజారావు ప్రజాప్రతినిధేం కాదు, నిజమే! అయితే ఏం? పైమూర్తిత్రయానికి ఆత్మీయుడు. ఘటనా ఘటన సమర్థుడు వక్త, పూరి పాకగా ఉన్న పాఠశాల భవనంగా మారిందంటే ఆయన సంకల్ప బలమేనట. సంస్థ ఈ మాత్రం (ఆడు పూవులు మూడు కాయలుగా) నడుస్తున్నదంటే ఆయనగారి సేవే కారణమట. లీజర్ దొరికితే ఈ దిక్కుమాలిన పాఠశాలలో దాదాపు రికార్డుంగా బోధ చేస్తూ, ఆయనా, ఆయన గారి ఆరోగ్యం హారతి కర్పూరంలా హరించుకుపోతుందట. ఆయన జన

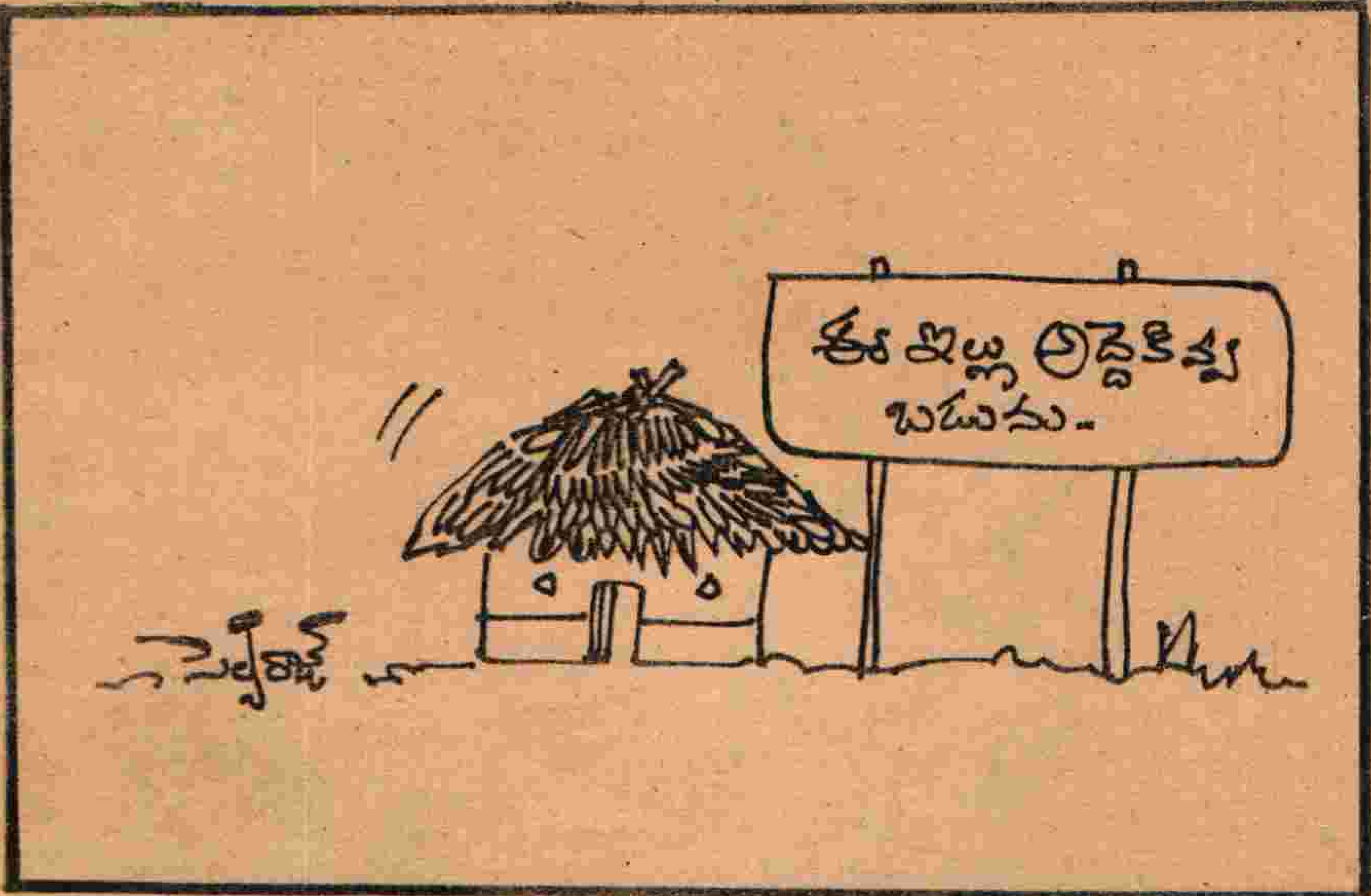

ప్రశాంతమైన కంఠధ్వనితో పాఠశాలకి చేసిన సేవా పరంపరలని వినిపిస్తున్నప్పుడు కళ్ళు నిలబడిపోయి, వెళ్ళు గద్గదొన్పడిచిన వాళ్ళు అసంఖ్యాకులు. బళ్ళో ఏ విద్యార్థి అడిగినా ఆయన సేవల్ని గుక్క తిప్పుకోకుండా ఏకరువు పెడతాడు. మరచిపోయేందుకిదేం పాఠమా? పద్యమా?

పై ఇద్దరి నేతృత్వంలో, మిగతా ఆరుగురు మేష్టర్లు తమ తమ పనుల్ని చేసుకుంటారు.

టైము అవగానే నెలవులు చేరుకుంటారు. వాళ్ళదొక పరిధి, దాన్ని దాటరు. (తమ తమ నెలవులు దప్పిన . . .?)

ఈ ఆరుగురిలో మూర్తి ఒకడు. నాలుగేళ్ళ క్రితం ఈ బళ్ళో చేరాడు. చేరిన కొద్ది రోజులకే మంచి టీచరనిపించుకున్నాడు. అంతటితో ఆగితే సరికదా! ఆగలేదు. వ్యాస రచనలనీ, వక్తృత్వమనీ పాటలనీ, నాటకాలనీ ఆ బడి గతంలో ఎరుగని సాంప్రదాయాలేవో ప్రవేశపెట్టారు. సరదా పడ్డారు, సంబరపడ్డారు పిల్లలు. సారుపేరు వూళ్ళో తారకనామమైంది.

ఆ వూళ్ళో ఏటా రెండు ఉత్సవాలు, గ్రామ దేవత సంబరాలు జరుగుతాయి. అప్పుడు చూడాలి అంధేరాగాం వెలుగు. ఎక్కడ ఏం జరిగినా మూర్తికి ప్రత్యేకమైన ఆహ్వానముంటుంది. అక్కడ ఇతగాడు చేయవలసిందల్లా ఒక్కటే పని—అది ఉపన్యాసం. సబ్జెక్టుని వదలకుండా ఒకఅరగంట దాకా దంచేస్తాడు.

ఆ మధ్యనె ఈయనగారు పాడగలరని ఎవరో పసిగట్టారు. ఆ వార్త అలా అలా పాకిపోయింది. ఒకానొక వేదిక మీద ఒకానొక పెద్ద మనిషి పాడమని బలవంతం చేశాడు. పాడక తప్పలేదు. జనం ముగ్ధులై విన్నారు. 'శభాష్' అన్నారు ఆ పాట ఏడ్చినట్టుగా ఉంది. ఆ మైక్ ఆ పాటలో ఎవరో ఏడుస్తున్నారు.

ఎక్కడిదా పాట? పాడిందెవరు? ఘంటసాలా? సుశీలా? జేసుదాసా? బాలసుబ్రహ్మణ్యమా?

ఈ గాయక మహాశయుడు పేరు కొంచెం సరళంగా మార్చుకుంటే పుణ్యం ఉండును.

కుర్రకారు బుర్రల్లో బోల్డు ప్రశ్నలు తలెత్తాయి. చివరికది సినిమాపాటైతే కాదని తీర్మానించి "మేష్టరూ, ఈ పాట ఎక్కడిది?" అని అడిగాడు ఒక కుర్రకారు ప్రతినిధి. అది తానే రాసి, ట్యూన్ చేసుకున్నదని చెప్పాడు మూర్తి. ఇంకేముంది? మళ్ళీ ఒక కీర్తి తరంగం ఎగిసింది.

మూడేళ్ళుగా స్కూల్లో జరిగే ప్రతి ఫంక్షన్‌లో నాటికలు, సంగీత రూపకాలు ప్రదర్శిస్తున్నారు పిల్లలు. రచన, దర్శకత్వం, స్టేజీ నిర్మాణం, మేకప్ నేపథ్యగానం వగైరాలన్నీ మూర్తివంతే. ఈ అష్టావధానం కష్టసాధ్యమే అయినా మనిషి నవ్వుతూ ఉత్సాహంగా కనిపిస్తాడు. తనలోని కళ వెల్లడి కావాలని తపనో, లేక కీర్తి కండూతో గాని నిద్రాహారాలు మాని శ్రమిస్తాడు.

ఇలా ఇల్లు పట్టకుండా బడిమీదే ప్రాణాలు పెట్టుకు చచ్చేవాడికి ఏదో రాష్ట్రపతి అవార్డు ఉంటుందట! ఆ ఆశలో పడ్డాడో ఏమో. పాపం! అవార్డు మాట ఎలా ఉన్న మూర్తి గారి మూర్తిత్వం తెలియని మనిషి లేదంటే నమ్మాలి.

కొడుక్కి వూళ్ళో పలుకుబడి పెరుగుతూంటే ఏతల్లైనా సంబర పడుతుంది. గాని మూర్తి తల్లి మాత్రం "పది మంది దృష్టికి రావడమంత మంచిది కాదురా నాయనా' ఆకుచాటు పిందల్లె ఉంటేనే మంచిది అంటూ ఉంటుంది. ముసిల్ది ఉత్తి పిచ్చిది. అని అర్థాన్నిచ్చే నవ్వొకటి నవ్వుతాడు మూర్తి.

• • •

ఒకనాడు బడి వదిలాక . . . .

స్తంభానికి ఆని నిలబడి ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు రాజారావు మేష్టరు. ఒక కన్ను మాత్రం అర్ధనిమీలితం చేసి ఆకాశం కేసి చూస్తున్నాడు. అలాడి ఆలోచనా భంగిమని అవధాని అనే టీచర్ చూశాడు. ఈ అవధాని సర్టిఫికెట్ లేని సైకాలజిస్టుట ఆవలించకుండానె పేగులు లెక్కపెట్టగలజ్ఞ సంస్థలో పనిజేసే అష్టదిగ్గజాల్లో ఇతగాడికి మంచి పేరుంది. అయితే ఇతడి పలుకే బంగారం. అందుకేనేమో ఎక్కువగా పలకడు. పలికితే ఏదో ప్రత్యేకత ఉండి తీరుతుంది. చెప్పగూడదు కాని ఆయన మాటలు వినే తీరాలి! ఒక వీణ మీటినట్టుగా, ఒక వేణువూదినట్టుగా ఉంటాయి. ఆడదైతే కలకంఠి అనవచ్చు గాని మగవాడు గనుక కలకంఠుడందాం. (సాధు ప్రయోగం కాకుంటే ఎక్స్‌క్యూస్‌మీ. అప్రస్తుతమే అయినా ఆయన నడక గురించి చెప్పకుంటే ఒక అద్భుత కళను మరుగున పరచిన పాపం తగుల్తుంది. కావ్య నాయికలు మళ్ళీ పుడితే నడక నేర్పే టీచర్‌గా ఈయన్నే సెలెక్ట్ చేసుకుంటారు. అంతటి రాజ మరాళ గమనం!

ఏవం విధ లక్షణ లక్షితుడైన అవధాని రాజారావుగారి ఆలోచనా భంగిమను చూసి ఆగలేక, అల్లనల్లన కదిలి మూర్తిని చేరి, "చూడు మూర్తీ! రాజారావుగారేదో ఆలోచిస్తున్నారు. ఇంకో నిమిషం అలాగే ఆలోచించాడనుకో—ఉడుకు నీళ్ళకు కొంపలంటుకుంటాయ్!" అన్నాడు.

ప్రశ్నార్థకంగా చూశాడు మూర్తి.

"అవునయ్యా! పదేళ్ళుగా చూస్తున్నా. ఆ పోజులో నిలబడి ఆయనగారాలోచించారంటే అది ఉత్తినే పోయే సంగతి కాదు." అంటూ ఆగకుండా వెళ్ళిపోయాడు. వెళ్ళిపోతున్న అవధాని కేసి చూసి, నవ్వి ఇంటిదారి పట్టాడు.

తెలుగు పండితుడు భాస్కరశాస్త్రి అటుడికి కొంచెం దూరంలో వస్తున్నాడు. ఇతడిని ఎవరు పిలిచినా 'భాస్కర్' అనే పిలవాలి! లేకపోతే మేష్టరూ అని పిలవాలి. శాస్త్రి గీస్త్రి అంటే ఆయనకు గిట్టదు. కోపం కూడా. ఆయన్ను కాదు, ఆయన కొడుకుని కూడా 'శాస్త్రిగారబ్బాయి' అని అన అనగూడదు. శాస్త్రి అని పిలవబడే మనిషికి ఉద్యోగం దొరకడం గండమని ఆయన కొకటే భయం.

నిముషం సేపట్లో మూర్తి అతడిని చేరాడు. శాస్త్రి గారి ముఖం ఎందుకో ఆలోచనా గ్రస్తమై ఉన్నది.

"ఏం టలా ఉన్నారు?" అడిగాడు మూర్తి.

"అప్పుడు నువ్వు లేవు. క్లాసులో ఉన్నావో ఏమో. రాజారావుకీ నాకు కొంచెం ఘర్షణ జరిగింది" అన్నాడు శాస్త్రి.

"ఎందుకు?" అడిగాడు మూర్తి.

"ప్రార్థన బడికి కొంచెం లేటయ్యాను—హెచ్. ఎమ్. ఏమీ మాట్లాడలేదు. రాజారావే నా మీద అధికారం చెలాయించబోయాడు. మనిషి మూడ్ ఎప్పుడూ ఒక్కలాగే ఉంటుందా? నేను ఎదురు తిరిగాను.

"ఏమన్నారేమిటి?"

"అన్నదేముంది. ఆయనగారు ఎన్నిసార్లు లేటు రాలేదు. గనుక. పూటలకి పూటలే ఎగనామం పెడితే లేంది కాస్సేపు లేటయితేనే కొంపలంటుకున్నాయా?"

"అలా అన్నారేమిటి?"

"ఆవేశంలో ఉన్నాను గదా! అన్నాను."

"తరవాత"

"ఆయనగారు బయట ఉన్నా అదేదో స్కూల్ మేలుకోసమేనట! నేనెంత గొంతు చించుకున్నా జనానికి నిజం తెలుసుట. బెల్ అండ్ బిల్ చూసుకునే పె నీ వృత్తికే తగనట!"

"ఓయ్! ఓయ్!"

"నాకూ చిరాకెత్తింది, మూర్తీ! ఈయనే పెట్టి పోషించినట్టు అంతలేసి మాటలంటే ఎవడు కాస్తాడు. బడి ప్యూన్లని ఇంటి చాకిరీకి, పొలం పన్లకీ వాడుకునే మన్మటయ్యా నాకు చెప్పేదేది నా అంతి చిత్తశుద్ధితో పనిచేస్తే చాలు" అంటూ క్లాసు కెళ్ళి పోయాను.

"మీరు రవేదాకా నాకీ సంగతి తెలియదు. అనగా అన్నారుగాని, మీరూ బాధపడుతున్నట్టున్నారు. గొడవ ఎలాగూ జరిగిపోయింది. ఆయన అన్నారు, మీరూ అన్నారు. ఇప్పుడెవరెంత బాధ పడినా మాటలు వెనక్కి తిరిగి రావు కద!" అన్నాడు మూర్తి.

"బాధపడేందుకేముందిగాని, రాజారావు హోల్డున్న మనిషి కదా . . . నాకు ఉద్వాసన చెప్తాడో ఏమో అని . . . ."

"భయంగా ఉంది.?"

"భయమా? దేనికి? పూరుకాకపోతే మరో వూరు ఎక్కడైనా ఇదే జీతం గదా!!" అన్నాడు శాస్త్రి అటడీ పటడే ఓదారు కుంటున్నట్టుగ.

కాసేపట్లో ఇళ్ళు చేరుకున్నారు.

అవధాని చూపిన రాజారావు ఆలోచనా భంగిమ మూర్తికి ఒకటి రెండుసార్లు జ్ఞాపకం రాక పోలేదు.

* * *

మరునాటి ఉదయం అరగంట ముందే బయులు దేరాడు మూర్తి. రోడ్‌మీద రాజారావు కలిశాడు. పరస్పర నమస్కారాల తరవాత 'రాజారావు గారూ! నిన్న భాస్కరశాస్త్రీ, మీరు ఏదో ఘర్షణ పడ్డట్టు విన్నాను. నోరు జారినందుకు శాస్త్రి ఎంతో బాధ పడుతున్నాడు. మీరు ఆయన మాటల్ని మనసులో పెట్టుకోకండి! ఉత్త అమాయకపు మనిషి పాపం" అన్నాడు మూర్తి.

"చూడండి మూర్తిగారూ! భాస్కరశాస్త్రి మనస్సు నాకు తెలియందా? ఆయన ఏ మాటన్నా నేను దీవెనగా దీవెంగా భావిస్తాను. కాని మీకొక సంగతి తెలియదు. ఆయన టీచర్‌గా రాణించలేకపోతున్నాడు. గతంలో పెద్ద తరగతి పిల్లలు నాతో రెండు మూడు సార్లు కంప్లైంట్ చేశారు. ఆయన పాటం చెబితే అర్థమై చావదుట. అదే మాట నిన్న పొద్దున కూడా అన్నారు. నేనూ ఒక టీచర్ని కదా! నా ముందే పిల్లలు ఆయన్నలా చులకన చేసి మాటాడితే నాకు వొళ్ళు మండి నానా చీవాట్లు పెట్టాను. నిన్ననే పిల్లల కంప్లైంట్, నిన్ననే ఈయన లేట్ రావడం! ఉండబట్టలేక ఏదో సలహా ఇవ్వ బోయాను. ఆయనకు కోపమొచ్చింది. ఎఫిషియన్సీ తక్కువ. కోపం ఎక్కువైతే ఎలా చెప్పండి' అన్నాడు రాజారావు.

ఏమిటి? శాస్త్రి పాటం చెబితే అర్థమై చావదా? తనలోతానే ఆశ్చర్యపడ్డాడు మూర్తి.

ఇద్దరూ బడి చేరుకున్నారు. ఆ రోజు శాస్త్రి ముఖం కొంచెం కళ తరిగే ఉంది. రాజారావులో మాత్రం మార్పులేదు. ఒకరిద్దరొంకొకరు తప్పుకు తిరిగారు.

ఆనాటి మధ్యాహ్నమే మూర్తి లీవ్ అప్లయి చేసి చెల్లిని, తల్లిని తీసుకుని ఖమ్మం వెళ్ళాడు.

సాయంకాలం శాస్త్రిగారికి శృంగభంగమైంది. ఉన్న దుస్తులు ఉన్నట్టే ఉన్నా, అది వస్త్రాపహరణం లాంటి సంఘటన. ఇరవైమంది విద్యార్థుల దాకా ఆయన వెంటబడ్డారు. నాట్య శిక్షణ పొందకున్నా నా భంగిమల్లో అంగవిన్యాసం చేశారు. ఒకడు కోతిలా కిచకిచలాడితే మరొకడు కుక్కలా అరిచాడు. ఒకడు గాడిదలా వోండ్ర పెడితే, ఒకడు పందిలా గుర్‌ఘురించాడు. ఒకడు పిలకని వర్ణిస్తే, ఒకడు గోచిని వర్ణించాడు. ఆయన కా క్షణాన దొరికిన బిరుదులు లెక్కకు మిక్కిలి.

వీథుల్లో జన సంచారం లేకపోలేదు. వాళ్ళీ సంగతి గమనించకపోలేదు. బుద్ధిమంతుల్లా పక్కకి జరిగి నిల్చున్నారు. పల్లెత్తి "ఏమిటీ సంగతి" అని అడిగినవాడు ఒక్కడూలేడు. అదేదో స్కిట్ లాంటి శిక్షణలే అనుకున్నట్టున్నారు.

భాస్కర్ పంచెపై కెగదోసి పరుగులాంటి నడకకు లంకించుకున్నాడు. ఇంట్లో అడుగుపెట్టి గభాల్న తలుపులు మూసుకున్నాడు. బయట ఒకటే నవ్వులు. శాస్త్రి గుండెల్లో గునపాలు దిగుతున్నంత బాధ. భార్య, పిల్లలు ఏదీ అర్థంకాక హైరానపడి చూస్తున్నారు. పది నిముషాల తరవాత వాతావరణం ప్రశాంతమైంది. తలుపు సందుల్లో నుంచి బయటికి చూశాడు శాస్త్రి. బయట ఒక్క స్టూడెంట్ పురుగూలేదు.

"ఏమిటండీ ఇదంతా" అడిగింది ఆయన గారి శ్రీమతి. కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి.

"అసలేం జరిగింది? మళ్ళీ అడిగిందావిడ.

"తరవాత చెబుతాలే! బస్ వస్తున్నట్టు ఉంది. నా కోసం చూడకండి నాలుగైదు రోజులలో వస్తాను. అంటూ సూట్‌కేస్‌లో ఉన్న పర్స్ లాగ్బి జేబులో పెట్టుకుని బయలు దేరాడు. ఏదో మాట్లాడ బోయిన ఇంటావిడ మాట నోట్లోనే ఉండిపోయింది.

మూర్తి ఆరోనాడు డ్యూటీలో చేరాడు. అప్పటికే భాస్కరశాస్త్రి బదిలీ చేయించుకుని రిలీవై పోయాడు.

జరిగిన కథంతా అవధాని నోట విన్న మూర్తి బాధపడ్డాడు శాస్త్రి ట్రాన్స్‌ఫర్ ఆర్డర్ ఇంత తొందరగా ఎలా తేగలిగాడా అన్నదే అతనికి ఆశ్చర్యం కలిగించింది.

ఏది ఏవిధంగా జరిగిందోగాని అష్ట దిగ్గజాల్లో ఒకడు తగ్గిపోయాడు. నాలుగు వందల మంది పిల్లలకి టీచర్లు ఏడుగురే అయ్యారు. శాస్త్రి మిగిలించి పోయిన అదనపు భారాన్ని ఎలా పంచడమా అన్నది చర్చనీయాంశమైంది. నాలుగు స్నరకి స్టాఫ్ మీటింగ్ అంటూ నోటీసు వచ్చింది.

సకాలానికి సమావేశం స్టార్టయింది.

"నాలుగున్నర సంవత్సరాలుగా సేవ చేసిన శాస్త్రిగారు అనుకోకుండా బదిలీ అయి వెళ్ళి పోయారు. పోతే ఆయన స్థానె మరో టీచర్ కూడా రాలేదు. నాకీ సంగతి ముందే తెలిస్తే ఈ బదిలీ కాకుండా చూసేవాణ్ణి. ఆయ నెందుకింత తొందరపడ్డారో, ఆయన స్వవిషయాలేమిటో ఎనకు తెలియదు గాని, ఆయనలేని లోటు మాత్రం పాటశాలకు తీరనిదని చెప్పొచ్చు" అంటూ స్టాఫ్ మీటింగ్‌కి తొలిపలుకులు పలికాడు రాజారావు.

"ఆయన బదిలీకి మన సంస్థే కారణమని విన్నాను. మీరేమో ఆయన ట్రాన్స్‌ఫర్ గురించి ఆశ్చర్యం ప్రకటిస్తున్నారు" అన్నాడు మూర్తి.

"సంస్థా? చిత్రంగా ఉందే! మనమంతా ఆయన్ని ఒక పెదరుడిగా చూసుకున్నాం. నా మట్టుకి నేనైతే ఆయన్నొక పెద్ద మనిషిగ గౌరవించాను. చీవాట్లు పెట్టినా మందలించినా దీవెనగా భావించాను. బహుశ ఏదో పిల్లలు అల్లరి చేశారని విన్నాను.

ఆ కుర్రకుంకలెవరో హెడ్‌మాస్టర్ గారితో చెబితే డిసిప్లినరీ యాక్షన్ తీసుకునే వారు. మరీ అల్లరి చేస్తే సస్పెండ్ చేసేవారు. ఈ మాత్రానికే అంత వేగిరపడ్డారంటే శాస్త్రి గారిది ఎంత సుతిమెత్తని హృదయమో!" అన్నాడు రాజారావు.

"పిల్లలు చేసింది అల్లరి కాదండీ ఆయన వెనకాల కోతిమూకలా చేరి ఆటలాడించారుట. వీధి వెంబడి ఆయన్ని భరతం పట్టించారట. ఎవరికైనా ఆయన మీద కోపంగా ఉంటే ముఖాముఖి తేల్చుకోవాలిగాని, ఇంత నీచానికి దిగజారి ఒక పంతులు మీదికి పిల్లల్ని ఉసిగొల్పడం పశుప్రవర్తన అవుతుంది" కొంచెం హెచ్చు స్వరంతోనే అన్నాడు మూర్తి.

"ఆయనేంచేశాడని ఇతర్లకాయన మీద కోపముండాలి? ఆయన మీదికి పిల్లల్ని ఉసి గొల్పుతారు? ఎందుకని గొల్పుతారు? ఆయన ఎన్నడూ ఎవ్వరినీ నొప్పించిన మనిషికాదు. ఒక మాటలో చెప్పాలంటే సాక్షాత్తు అజాతశత్రువాయన." అన్నాడు రాజారావు.

అవధాని కల్పించుకుని "మీరు స్థానికులు పలుకుబడిగలవారు. మీకే విషయం అర్థం కావడం లేదు. ఇంక మాకేమర్థమవుతుంది?" అన్నాడు. ఇలా అంటున్నపుడు అతని పెదవుల మీద ఒక రకమైన నవ్వుఉంది. ఆ నవ్వు వ్యాఖ్యానించాలంటే చాలా గ్రంథమవుతుంది.

"అర్థంకాని వాళ్లెవరూ లేరండి. ఇందులో ఎవ్వరూ అమాయకులుకారు. గనుకనే ఎవ్వరూ ఏమీ మాట్లాడరు" అన్నాడు విసుగ్గా మూర్తి.

"మూర్తిగారూ! మీరొక్కరే శాస్త్రిగారికి ఆత్మీయులైనట్టు మిగిలిన వాళ్ళంతా ఆయనకు శత్రువులైనట్లు మాట్లాడుతున్నారు. ఈ ముసుగులో గుద్దులాటెందుకు? చెప్పాలనుకున్నదేదో మాటల్లో చెబితే సంగతేదో మాకు అర్థమవుతుంది కదా?" అన్నాడు రాజారావు.

"మీకు తెలియందీ నాకు తెలిసింది ఏముంది గనుక చెప్పను? అయినా కందకు లేని దురద కత్తిపీటకెందుకులెండి" అంటూ కన్‌క్లూజన్ ఇచ్చాడు మూర్తి.

"అలా అనుకునే వాళ్ళు ముందే గంభీరంగా ఉంటే సరిపోయేది కదా! అనవసరంగా మమ్మల్ని కెలికారు" అన్నాడు రాజారావు.

మూర్తి రాజారావు కేసి భావగర్భితంగా చూస్తూ "నిజమే నోరు మెదపడం నాది పొరపాటు అయింది. భగవంతుడు నన్ను రక్షించుగాక!" అన్నాడు.

"పోనిద్దురూ! ఇప్పుడు ముందున్న సంగతి తెమలాలి. మళ్లీ ఏ యే క్లాసులు కంబైన్డ్ చేయడం ఎలా టైం టేబుల్ వేయడం ఆలోచించండి." అన్నాడు ఇందాకా సాక్షీభూతంగా ఉన్న హెడ్ మాస్టర్.

అరగంటలో టైంటేబుల్ తయారైంది. అందరూ గూళ్ళు చేరుకున్నారు.

• • •

ఆగస్టు నెలాఖరుదాకా విపరీతంగా వానలు కురిశాయి. ఇరుగుపొరుగు పల్లెల నుంచి రావలసిన పిల్లలు గనుక ఆ నెలంతా వానాకాలం చదువే అయింది. మేష్టర్లు ఏడు గురికి మాంచి విశ్రాంతి దొరికింది. అటెండెన్స్ తీసుకోవడం, పిల్లల్ని హాల్లో మందపెట్టడం, ఆఫీసులో కూచుని కబుర్లాడ్డం వాళ్ళ పనైంది. సెప్టెంబర్ రెండు మూడు తేదీల్లో ఆకాశం నిర్మలమైంది. పిల్లలు అధిక శాతం అటెండవుతున్నారు.

ఒకనాడు రెండో పిరియడ్‌లో ఎనిమిదో తరగతికి ఇంగ్లీషు చెబుతున్నాడు మూర్తి. ప్యూన్ వచ్చి "పెద్దసారు మిమ్మల్ని రమ్మంటున్నారండీ" అన్నాడు. మూర్తి టెక్స్టు బుక్ టేబుల్ మీద బోర్లించి ఆఫీసు రూంలోకి వచ్చాడు.

"మూర్తీ! ఈ కాగితం చదువు! నీ మీద కంప్లెయింట్ అప్లికేషన్" అంటూ ఒక కాగితాన్ని అందించాడు హెడ్‌మాస్టరు.

చదివాడు మూర్తి. అతడి ముఖం వివర్ణమైంది. మనసులో తుఫాను హోరు మొదలైంది. తాను క్లాసులో సెక్స్ బోధిస్తున్నాడా? అమ్మాయిలతో తన నడక అనుమానాస్పదంగా ఉందా? అసలీ కంప్లెయింట్ పిల్లలు రాసిందేనా? ఈ సంతకాలన్నీ తాను ప్రాణంలా చూసుకునే తన విద్యార్థులవేనా?

అవును. విద్యార్థులవే. దీని వెనకేదో కుతంత్రం జరిగింది.

అతనిలో ఆలోచనలు గిర్రున తిరిగాయి.

"అన్యాయం! అబద్ధం! కుట్ర" అని గట్టిగా అరిచాడు.

"అరవకండి" ఇది ఆ [illegible] అన్నాడు హెడ్‌మాస్టర్.

"మీరూ నమ్ముతున్నారా, సార్." దీనంగా అడిగాడు మూర్తి.

"నా నమ్మకా లెవడి క్కావాలయ్యా. నే నీ అప్లికేషన్ ఫార్వర్డ్ చేయకపోతే పీకల [illegible] కొచ్చేలా ఉంది. పిల్ల లేమో మీ బడి [illegible] బడికి రామంటున్నారు. గతంలో కూడా నీ మీద ఒకటి రెండు ఫిర్యాదు లొచ్చా[illegible] ఇంత నీచంగా లేవు. నీవు [illegible] సంబంధ మున్న వాడివని [illegible] కొచ్చి చెప్పారు. ఒక బడి పంతులు [illegible] అని నేనే తోసి పుచ్చాను. అప్పు[illegible] బాగుండి పోయేది. ఇప్పుడు [illegible] ఉన్నా నాకే తలవంపుగా ఉంది" [illegible]

మూర్తి మాట్లాడకుండా [illegible] టెంత్ క్లాసులో అడుగు [illegible] నిలుచున్నారు. "చూడండి. నా మీద [illegible] చేశారు కదా! అది మీరు మనసారా చేసి[illegible] సూటిగా అడిగాడు మూర్తి. ఎవ్వరూ పలక[illegible].

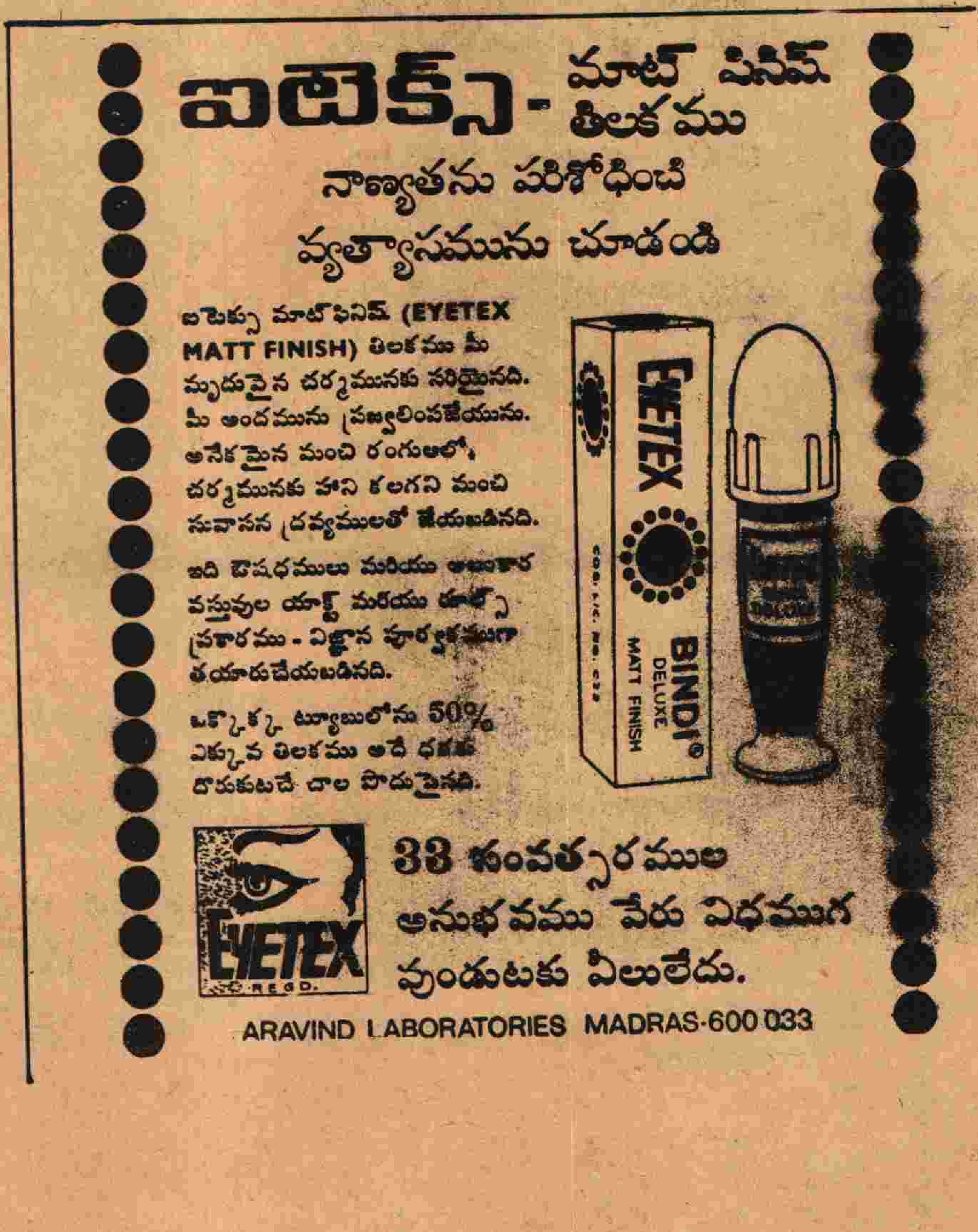

ఆ క్లాస్‌లో లాస్ట్ బెంచ్ అబ్బాయిలూ, ఫస్ట్ బెంచ్ అమ్మాయిలూ మూర్తిని అందరి కన్నా అమితంగా గౌరవించే వాళ్ళు. కల్చరల్ యాక్టివిటీస్ కారణంగా వాళ్ళు మూర్తికి చేరువయ్యారు. అయితే కంప్లైంట్ కాగితం మీద వాళ్ళ సంతకాలు కూడా ఉన్నాయి. మూర్తి వాళ్ళ కేసి చూశాడు. వాళ్ళ కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరుగుతూంటే తలలు దించుకున్నారు.

"మీరు విద్యార్థులు. సత్యం మీద మీకు విశ్వాసం ఉండి తీరాలి. నా ప్రవర్తన నీచంగా ఉందని రాయన్నైతే రాశారు కదా. అది నిజమే నంటూ గుండెల మీద చేయి వేసుకుని ఒక్కసారి చెప్పండి" అన్నాడు మూర్తి.

భూపతి, గోపి అనే విద్యార్థులు మాస్టారు కేసి చూస్తూ, "మీకు సమాధానం చెప్పాలిసిన అవసరం మాకు లేదు. మీరే ఇప్పుడు సమాధానం చెప్పుకోవలసి ఉంది" అన్నారు ఏక కంఠంగా. వాళ్ళ మాటలు విని స్తంభించి పోయాడు మూర్తి. క్లాసులో పిల్లల్ని

బ్రిటానియా
పాల బిస్కట్

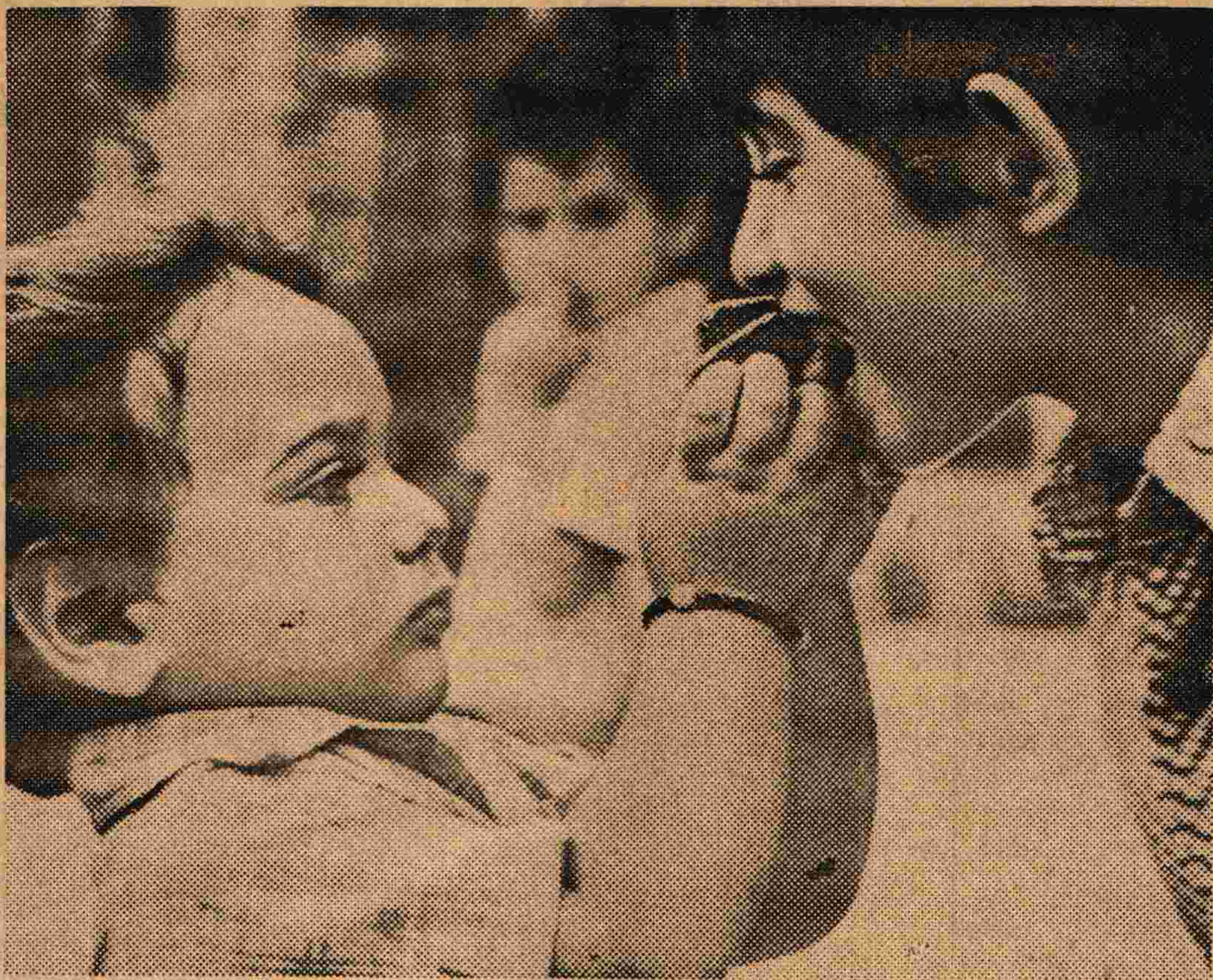

పెరిగే పాపాయిలకు రుచివంతమైన తోడు!

రుచికరమైన, పుష్టికరమైన
బ్రిటానియా గ్లాక్సో మిల్ బికీస్

లింటాస్-BBC.GLXMB.2-203 TL

కలియ జూశాడు. వాళ్ళిద్దరే తప్ప అందరూ సజల నేత్రాలతో తలలు దించుకున్నారు. ప్రహ్లాద నే స్టూడెంట్ ఆపుకోలేక ఆడదానిలా భోరుమని ఏడుపు లంకించుకున్నాడు.

మూర్తి అక్కణ్ణుంచి నైంత్ క్లాస్ రూమ్‌లోకి వెళ్ళాడు. అవధాని పాఠం చెబుతున్నాడు. మూర్తిని చూసి పాఠం ఆపి వేశాడు. మూర్తి అక్కడి లాగే ఇక్కడా అడిగాడు. ఎవ్వరూ పలక లేదు. "మాట్లాడ రేం. ఇంత మౌనంగా గొంతులు కోస్తారా?" మళ్ళీ అడిగాడు మూర్తి.

"మా కేం తెలీదు, సారు. పెద్ద పిల్లలొచ్చి ఏదో చెప్పారు. విన్నాం. సంతకాలు చేయమన్నారు. చేశాం" అన్నాడా క్లాసు ప్రతినిధి.

"ఏం? మీ కాలోచన లేదా? నా బతుకు నిండా నిప్పులు చెరిగితే మీకు మిగిలే దేమిటి? ఇంతకంటే మీ రంతా ఏకమై నా గొంతు నులిమితే బాగుండేది కదా." అన్నాడు మూర్తి. అతడి కంఠం వణికింది. ఎంత నిబ్బరంగా ఉండబోయినా కన్నీళ్ళు ఆగ లేదు. అతడి స్థితి చూసి పిల్లలు ఘొల్లుమన్నారు.

ఇంతలో ప్యూన్ రాములు వచ్చి మూర్తిని పిలిచాడు. కూడా వెళ్ళాడు. మూర్తి.

"మూర్తీ. నీ మీద వ్యక్తిగతంగా నా కెలాంటి కోపమూ లేదు. కాని ఈ కంప్లైంట్‌ని ఫార్వర్డ్ చేయడం డ్యూటీ. చెప్పే దేమిటంటే నువ్వే ఇమీడియెట్‌గా ఆఫీసర్ని కలిసి ఏదో ఒక దారి చూసుకో. దీనీన మై సిన్సియర్ అడ్వైసరి అనాడు హెడ్‌మాస్టర్.

"ఇంతా జరిగాక నేనీ దరదాపుల్లో ఎలా ఉండ గలనండి. వీలైతే ఈ నాలుగైదు రోజుల్లోనే బదిలీ చేయించుకుంటాను మీరు మాత్రమా కాగితం ఫార్వర్డ్ చేయకండి. నేను నిర్దోషిని కనక నాకు ఆత్మబల ముంది. కాని ఒక అబద్ధం పది మంది నోట పది సార్లు వినిపిస్తే నిజమని నమ్ముతుందీ లోకం. అనవసరంగా ఆఫీసులో నా మీద బ్యాడ్ ఇంప్రెషన్ క్రియేటవుతుంది. ఒక ఉపాధ్యాయుడిగా నాకీ మాత్రం సహాయం చేయండి." అర్థించాడు మూర్తి.

"సరే, నువ్వెలా కూర్చో" అని భూపతిని, గోపిని పిలిపించాడు హెడ్‌మాస్టర్.

"చూడండి! సారు మీకు నాలుగు సంవత్సరాలుగా సేవ చేశారు. ఆయన్ని సన్మానించ లేకపోయినా అవమా నించడం అంత మంచిది కాదేమో. పోతే ఆయనే స్వయంగా బదిలీ చేయించుకుంటా నంటున్నారు కనక ఈ కాగితం పైకి పంపడం అనవసరమేమో." అన్నాడాయన వాళ్ళతో.

"మా కదంతా తెలియదు, సార్. మాకు వచ లేదు, మేము అప్లికేషన్ నిచ్చాం. ఆయన ఇంకా ఈ స్కూల్లో ఉండడం మాకు గిట్టదు. అన్నాడు భూపతి.

అప్పుడే ఆఫీసులో అడుగు పెడుతున్న అవధానికీ మాటలు వినిపించాయి. ఎక్కల్లేని కోప మొచ్చింది. "ఏం పిల్లలోయ్ మీరు. ఇన్నాళ్ళు సర్వీస్ చేసిన టీచర్‌కి మీ రిచ్చే గురుదక్షిణ ఇదా? మీ క్కావలసింది ఆయన ట్రాన్స్‌ఫర్ కావడమా? ఇన్సల్ట్ కావ డమా? అసలు మీరు మనుషులా? రాక్షసులా? అని చీవాట్లు పెట్టాడు.

ఎన్నడూ ఎరుగని ఈయనగారి కోపం చూసి హెచెమ్ కూడా అదిరిపోయాడు. "అవధానిగారన్నది కూడా నజమే! మూర్తిగారి బదిలీ గురించి నేను కూడా ప్రయత్నిస్తాను. మీరీ కాగితాన్ని ఉపసంహ రించుకోవడం మంచిది" అన్నాడు హెడ్‌మాస్టర్.

"పది హేను రోజుల్లోగా ఆయన బదిలీ చేయించు కోవాలి. లేకుంటే మా ప్రయత్నం మేం చేసు కుంటాం" అన్నాడు గోపి.

"అక్కడున్న ఆఫీస రీయనగారి అమ్మనాయన చుట్టమనుకున్నావురా? ఈడేట్‌లాగా పని జరక్క పోతే వూగుకోమన్నట్లుగా శాసిస్తున్నావ్ కసిరాడు అవధాని.

నోటి దుర్వాసనను ఆపండి...
కోల్గేట్ డెంటల్ క్రీమ్‌తో
దంతక్షయాన్ని ఎదుర్కోండి

ప్రతిసారీ భోజనం చేసిన తర్వాత, కోల్గేట్‌తో మీ పళ్ళను తోముకోండి. కోల్గేట్, ప్రపంచ-మంతటా దంత వైద్యులు సిఫారసు చేసే తీరులో మీకు రక్షణ సమకూరుస్తుంది.

మీ పళ్ళలో మిగిలిపోయే ఆహారపు అణువులలో బాక్టీరియా పెరుగుతుంది. అవి ముందు నోటి దుర్వాసన, ఆపైన బాధాకరమైన దంతక్షయాన్ని కలిగిస్తాయి.

అందుకే మరి ఎప్పుడూ భోజనంకాగానే కోల్గేట్‌తో తోముకోవడం సరైన మార్గం. అది మీ శ్వాసను తాజాగా రూపొందించేందుకు, పళ్ళను తెల్లగా మెరిసేలా చేసేందుకు, దంతక్షయాన్ని ఎదిరించేందుకు అమోఘమైనదని రుజువయింది.

కోల్గేట్ యొక్క నమ్మకమైన సూత్రీకరణ ఎలా పనిచేస్తుందంటే :

మీ పళ్ళలో ఇరుక్కుపోయిన ఆహారపు అణువులలో దుర్వాసన, దంతక్షయాన్ని కలిగించే బాక్టీరియా పెరుగుతుంది.

కోల్గేట్ యొక్క సాటిలేని చర్యగల నురుగు బాగా లోతుకు చేరి హానికరమైన ఆహారపు అణువులను బాక్టీరియాను తొలగిస్తుంది.

ఫలితం : ఆకర్షణీయమైన తెల్లని పళ్ళు, శ్వాస తాజాగా ఉందన్న నమ్మకం, దంత క్షయంనుండి రక్షణ.

హాయినిగొల్పే, తాజా శ్వాసకోసం, పళ్ళను తెల్లగా రూపొం దించేందుకు ప్రపంచంలో ఎక్కువ మంది, మరే ఇతర టూత్‌పేస్ట్ కన్న ఎక్కువగా కోల్గేట్‌నే కొంటూ ఉంటారు !

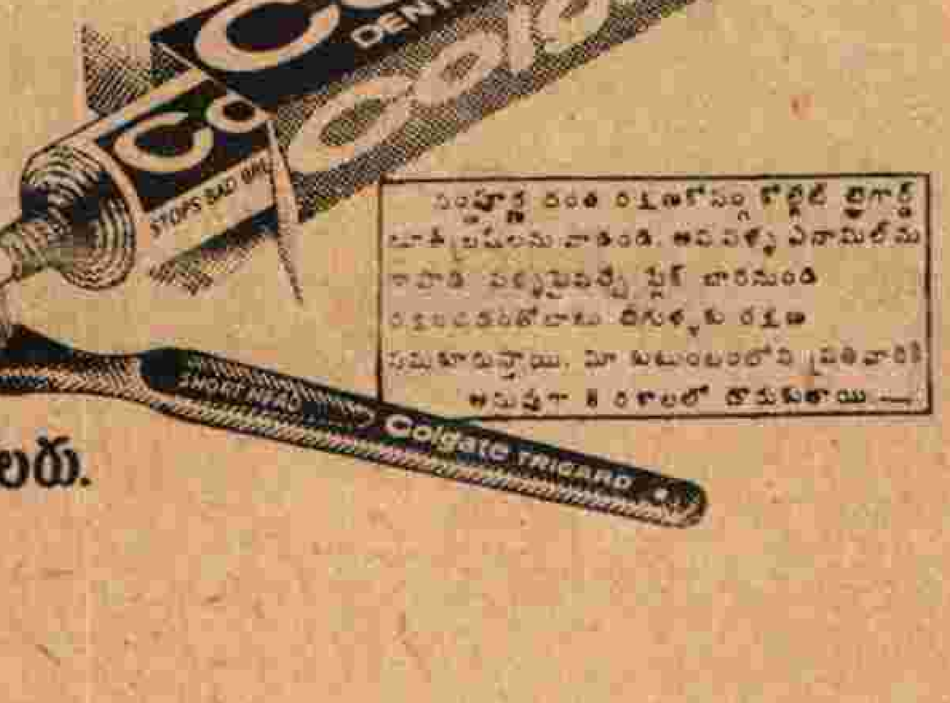

ఒక్క దంతవైద్యులు మాత్రమే
దీనికన్న మేలైన దంతరక్షణ సమకూర్చగలరు.

DC.G.64 TL

"చుట్టమో? పక్కమో? మాకెందుకు? అయినా మీరేమిటి ఆయనను వేనకేసుకొస్తున్నారు అన్నాడు భూపతి.

"ఒరేయ్! ఆయనెలాంటివాడో మీకూ, నాకూ అందరికీ తెలుసురా! కాని ఇవ్వాళ ఆయన బ్రతుక్కే మసిబూస్తున్నారు మీరు. మీకే బుద్దేం మంచిది కాదురా. మీరేమో అనుకుంటున్నార్ గాని వూరు కున్నవాడి ఉసురే చాలు అంటూ రుసరుసా వెళ్ళిపోయాడు అవధాని.

చూడు మూర్తీ! పరిస్థితి ఇది. నా పొజిషన్ కూడా నీకు తెలుసు అన్నాడు హెడ్‌మాస్టర్.

"తొందర్లో ట్రాన్స్‌ఫర్ అవకపోతే లాంగ్ లీవెట్టి వనయేదాకా బడికిరాను లెండి. నా కారణంగా పిల్లలంతా స్కూల్ మానేయడం నాకూ, వాళ్ళకూ మంచిది కాదు" అన్నాడు మూర్తి.

"సార్! మా అప్లికేషన్ మీ దగ్గరే ఉంచుకొండి. మాస్టారు బదిలీ చేయించుకోకపోయినా, లీవ్ పెట్టకపోయినా మీరింది పైకి పంపిచాల్సి

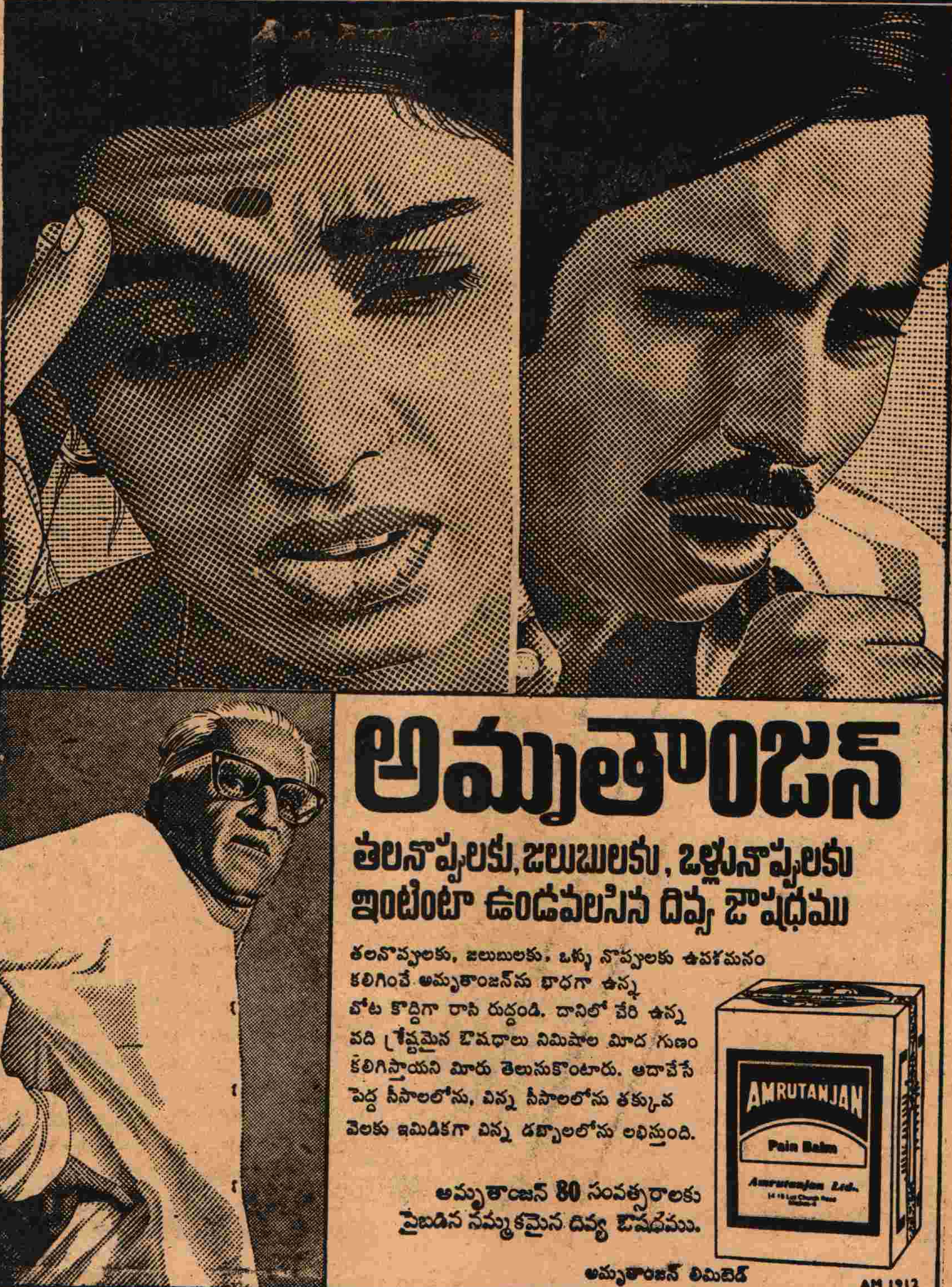

ఉంటుంది. మీరు మా హెడ్‌మాస్టర్‌గనక మీ మాట కాదనలేక పోతున్నాం అన్నాడు గోపి.

"మేం గనక నోర్లు మూసుకుంచగలిగాం. బయటి వాళ్ళు ఊరుకుంటారన్న నమ్మకమేంటి? అన్నాడు భూపతి.

"ఎలా జరగాల్సుంటే అలా జరుగుతుంది. మీరు క్లాస్ కెళ్ళండి అని హెడ్‌మాష్టర్ అనడంతో విద్యార్థి నాయకులిద్దరూ నిష్క్రమించారు.

మూర్తి ఆ పూటే లీవ్ అప్లయ్ చేసి ఆఫీసర్ని కలిసేందుకు వెళ్ళాడు. ఆయన లేడు. ఇప్పుడొస్తాడు, అప్పుడొస్తాడూ అన్నారు. ఎదురు చూపుల్లోనే మూడు రోజులు గడిచింది. నాలుగోనాడు సాయంకాలం ఆయన ఇల్లు చేరుకున్నట్టు తెలిసింది. రాత్రి ఎనిమిది గంటల ప్రాంతంలో ఆయనగారి ఇంటికి వెళ్ళాడు మూర్తి.

ఆఫీసరుగారు ముఖద్వారంలోనే దర్శనమిచ్చారు. నమస్కారం చేసీ చేయకుండానే "ఏమోయ్ కవీ! కుశలమా? ఏమిటి విశేషాలు? అని అడిగాడు—

"సార్! ఇవి మీ చేతులు కావు కాళ్ళు. దయచేసి నన్నక్కణ్ణుంచి ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయండి. గద్గద స్వరంతో అతి దీనంగా అడిగాడు మూర్తి.

"ఏం? ఏం కొంప మునిగింది? అడ్వెంచర్స్ ఏమైనా చేశావేంటి?

"చేసిందేమీ లేదు సార్! నేను మాత్రం అక్కడుండలేను.

"సంగతేమిటసలు?"

"నేనేమీ చెప్పుకోలేని స్థితిలో ఉన్నాను. ఇది జీవన్మరణ సమస్య. నన్ను మీరెలా అర్థం చేసుకున్నా సరే! దయచేసి నా ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయండి. మీ మేలు ఈ జన్మలో మరువను."

"నిజమే! కాని ఇంకా రెండు మాసాల్దాకా ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయడానికువదు. పైనుంచి ఆదేశాలలా ఉన్నాయి. తర్వాత చూద్దాంలే అంటూ లోనికెళ్ళిపోయారు ఆఫీసరు.

చిన్నబోయిన మూర్తి వెనక్కి తిరిగాడు. మృత్యువు కంటే భయంకరమైన బాధ వేధిస్తుంటే తెల్లవార్లూ బస్‌స్టాండ్‌లో అటూ ఇటూ పిచ్చివాడిలా తిరుగుతూ గడిపాడు. ఉదయం బస్సెక్కాడు. బస్సులో ఇద్దరు ఉపాధ్యాయ మిత్రులు కనిపించారు. వాళ్ళకేసి చూడలేక తల తిప్పుకున్నాడు. నేరం చేసిన వాడిలా అతని గుండె దడదడలాడుతుంది. ఆ ఇద్దరిలో మోహన్ అనే మిత్రుడు మూర్తిని చూసి విష్ చేశాడు. నవ్వేందుకు ప్రయత్నిస్తూ తాను విష్ చేశాడు మూర్తి.

"ఇలారా! ఇక్కడ సీటుంది అని పిల్చాడు మోహన్.

విధిలేక వెళ్ళి వాళ్ళ పక్కన కూర్చున్నాడు.

"మూర్తి ఏదో జరిగిందని విన్నాం అన్నాడు మోహన్.

విన్నారా? ఏంటుంది? ఏమని? మూర్తి గుండెల మీద కొండలంతేసి ప్రశ్నలు ఎగిరెగిరి పడుతున్నాయి.

"అవును మోహన్! నా బ్రతుక్కి మసిబూశారు మోహన్" అన్నాడు మూర్తి.

"ఉపాధ్యాయ లోకానికే గర్వ కారణంగా ఉంటావని గంపెడాశలు పెట్టుకున్నాం మూర్తీ! రచయితవి, గాయకుడివి, ఆరేటర్‌వి, ముఖ్యంగా బెస్ట్ టీచర్‌వి. నీ గురించి ఇలాంటి మాటలు వినవల్సి వస్తుందని కలలో కూడా అనుకోలేదు. తెలిసినప్పటి నుంచీ ఒకటే బాధగా ఉంది" అన్నాడు రెండో మిత్రుడు.

ఈ సానుభూతి అతని నడిగొంతును రంపపు కోతయింది. "మీరు నమ్ముతున్నారా?" అని కూడా అడగలేదు. తన నిర్దోషిత్వాన్ని చెప్పుకోలేదు. కళ్ళు మూసుకుని సీటుకు జారిగిలాపడ్డాడు.

ఇల్లు చేరుకోగానే తల్లీ, చెల్లీ ఘొల్లుమన్నారు అంతే వాళ్ళిద్దరూ నేమీ అడగనూ లేదు. ఇతడు చెప్పనూ లేదు. మరునాటి రోజు ఉదయానికల్లా ఇల్లు ఖాళీ చేసి వెళ్ళిపోయారు.

పది రోజుల తర్వాత మూర్తి వాళ్ళింటి నుంచి అవధానికి లేఖ రొచ్చింది. చదువుతూన్న అతడి కళ్ళ వెంబడి టపటప నీళ్ళు రాలాయి.

ఆ నాడే మధ్యాహ్నం స్కూల్లో పత్రిక చూస్తున్న రాజారావుకి పేపర్లో మూర్తి కనిపించాడు. అతడి గుండె ఝల్ మన్నది. తాను భ్రమ పడలేదు కదా అని ఆత్రంగా చూశాడు. నిజంగానే అది మూర్తి ఫోటో కింద ఉన్న విషయం చదివాడు.

"నాయనా మూర్తి. నీవు ఏ పాపమూ ఎరుగని వాడివి. అందుకు నీ ఆత్మే సాక్షి. ఎవరో ఏదో

అలంకరణ [illegible] (తెనాలి)

అన్నారని ఇల్లా వెళ్ళిపోవడం మంచిది కాదని నీకు మాత్రం తెలియదా? చదువూ, సంస్కారమున్న నీకు ఇంత పిరికితనం పనికి రాదు. ఇక్కడ తల్లీ, చెల్లెలమ్మా బెంగతో సగమయ్యారు. మంచాన పడ్డ నీ తల్లి అస్తమానం నిన్ను కలవరిస్తూంది. చెల్లెమ్మ శోక దేవతలా ఉంది. అప్పుడింకా ఆరాట పడుతున్నారు. మంచితనంకూడా కొన్ని చోట్ల వంచింప బడుతూంది. అందుకు నువ్వు చేయగలిగిందేమైనా ఉంటే ఇక్కడే ఈ సమాజంలోనే ఉండి చేయాలి కాని పారిపోవడం పౌరుషం కాదు. నీవు రాసిన మోసం, ద్వేషం లేని సీమ ఎక్కడుంది కనక? తొందరగా రా! నీ వాళ్ళను ఆదుకో.

ఇట్లు
నీ ప్రియమైన బాబాయ్
పాండురంగయ్య"

"చూశారా, అవధానిగారూ! మూర్తి మేష్టారెక్కడికో పారిపోయాట్ట. వాళ్ళ బాబాయ్ పత్రికలో ప్రకటన చేశాడు" అంటూ పత్రిక చూపించాడు రావు మూర్తి ఫోటోని చూశాడు అవధాని. విషయం చదవ లేదు. మౌనంగా వెళ్ళిపోయాడు.

ఒక గంట సేపట్లో ఆ పేపర్ అందరి చేతుల్లో నలిగి పోయింది. స్కూలంతా భయంకర మౌనంతో నిండి పోయింది. టీచర్స్ పాఠం చెప్పలేదు. పిల్లలు పుస్తకాలు విప్పలేదు. కనీసం ఒకరితో ఒకరు మాటకూడా మాట్లాడలేదు. బడి వదిలాకా మైదానం నిండా పిల్లల గలగల వినిపించేది. ఆ నాడు ఎవరికి వారు తల వంచుకుని ఇంటిదారి పట్టారు.

మాస్టార్లంతా జట్లుగా మౌనంగా నడుస్తున్నారు. రాజారావే మౌనాన్ని ఛేదిస్తూ "ఈ సమాజంలో మూర్తి లాంటి ఉదాత్త హృదయం తట్టుకోలేక పోయింది. ఎంత డెలికేట్ హార్ట్ పాపం." అన్నాడు.

అందరూ రాజారావ్ కేసి చూశారు. ఆ చూపుల్లోని అసహ్యభావం రజారావును దహించి వేసింది. నిర్భీతో అయ్యేదేముందిలే అన్నట్టుగా క్షణంలో మరిచిపోయాడు.

"మూర్తిగారికి మన స్కూల్ స్లోపాయిజన్ ఇచ్చి పంపించింది. నే నర్థం చేసుకున్నంత మేరకు ఆయన ఆత్మహత్య చేసుకునేంత పిరికివాడైతే కాదు. ప్రభువు అతణ్ణి రక్షించుగాక" అన్నాడు మితభాషి హెడ్‌మాస్టర్.

"మూర్తిగారు ఈ సమాజానికి భయపడి పారిపోయాడని నాకూ అనిపించడం లేదు. సమాజానికి ఎదురు తిరిగి బుద్ధి చెప్పగల చేవ అతడి కుంది. ఆ ఉద్రేకంతోనే ఇల్లు విడిచాడు. నే నప్పట్లో విన్నాను. మూర్తి ఉగ్రవాది అట. బహుశా అండర్ గ్రౌండ్ వెళ్ళిపోయాడేమో" అన్నాడు రాజారావు.

"మీకు పుణ్యముంటుంది కాని మూర్తికి మరో చరిత్ర సృష్టించకండి. మీ రొక్కమాట గాల్లో వదిలితే నిమిషాల మీద ఏరియా పాకి. పచ్చి అబద్ధమైన నిజమై కూచుంటుంది" అన్నాడు అవధాని. అతని కళ్ళ కదలికలో సహజమైన నమ్రతకు బదులు వెటకారం కదిలింది.